

Нов Закон за независимия финансов одит

KPMG в България

kpmg.com/bg

Нов Закон за независимия финансов одит

Съдържание

Промени, засягащи предприятия от обществен интерес (ПОИ):

- [Предприятия от обществен интерес: дефинирани в Закона за счетоводството \(ЗСч\)](#)
- [Одитен комитет: функции и задължения](#)
- [Съвместен одит](#)
- [Задължителна ротация на регистрираните одитори на ПОИ](#)
- [Забранени услуги](#)
- [Ограничения във възнагражденията за услуги извън одита](#)
- [Надзор над одитните комитети](#)
- [Други промени](#)
- [Промени, засягащи всички предприятия](#)

Какво е новото?

На 29 ноември 2016 г. в Държавен вестник е обнародван новият Закон за независимия финансов одит (ЗНФО), който транспонира изискванията на Директива 2006/43/ЕО, изменена с Директива 2014/56/ЕС, както и на Регламент (ЕС) 537/2014. Той съдържа съществени промени най-вече по отношение на задълженията на одитните комитети, както и по отношение на одита на предприятията от обществен интерес (ПОИ). Въвеждат се редица нови принципни положения като съвместен одит, задължителна ротация на регистрираните одитори, забрана за предоставяне на определени услуги и ограничения във възнагражденията за услуги, различни от одит. Одитните комитети ще подлежат на надзор от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО).

Очаква се промените да засягат значително ПОИ.

Влизане в сила

Законът влиза в сила на 2 декември 2016 г.

Одитът на финансовите отчети на ПОИ за 2016 година ще се извършва по реда на отменения Закон за независимия финансов одит.

Предприятия от обществен интерес: дефинирани в Закона за счетоводството (ЗСЧ)

За дружествата по т. д), е), ж), и), к) и л) са въведени и количествени критерии, за да бъдат квалифицирани като ПОИ.

Предприятията от обществен интерес са изброени по-долу:

- а) предприятия, чиито прехвърлими ценни книжа са допуснати до търговия на регулирания пазар в държава – членка на Европейския съюз;
- б) кредитни институции;
- в) застрахователи и презастрахователи;
- г) пенсионноосигурителни дружества и управляваните от тях фондове;
- д) инвестиционни посредници, които са големи предприятия по смисъла на ЗСЧ;
- е) колективни инвестиционни схеми (КИС) и управляващи дружества по смисъла на Закона за дейността на КИС и на други предприятия за колективно инвестиране, които са големи предприятия по смисъла на ЗСЧ;
- ж) финансови институции по смисъла на Закона за кредитните институции, които са големи предприятия по смисъла на ЗСЧ;
- з) „Холдинг БДЖ“ ЕАД и дъщерните му предприятия; Национална компания „Железопътна инфраструктура“;
- и) търговски дружества, чиято основна дейност е да произвеждат и/или да пренасят, и/или да продават електроенергия и/или топлоенергия и които са големи предприятия;
- к) търговски дружества, чиято основна дейност е да внасят и/или пренасят, и/или разпределят и/или транзитират природен газ и които са големи предприятия по ЗСЧ;
- л) ВиК оператори по смисъла на чл.2, ал.1 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги, които са средни и големи предприятия.

Всички ПОИ трябва да имат одитен комитет съгласно ЗНФО. Ако ПОИ не създаде одитен комитет или общото събрание не е одобрило неговия статут, предприятието се наказва с имуществена санкция от 2,000 до 20,000 лева, а на председателя на Управителния съвет (УС) или Надзорния съвет (НС) или Съвета на директорите (СД) или на управителя се налага глоба от 500 до 5,000 лева.

Одитен комитет: функции и задължения

Дейности	Основни изисквания, засягащи надзора, изпълняван от одитния комитет
Надзор над одиторските възнаграждения	Надзор над възнагражденията, получавани от регистрирания одитор на ПОИ, включително надзор над тавана за услуги извън одита (70% от средната сума на възнагражденията за одит за последните три последователни финансови години).
Оценка на съответствието	Надзирават процеса, чрез който регистрираният одитор оценява предоставянето на позволени услуги извън одита, като осигуряват, че са спазени определени изисквания за позволените услуги.
Предварително одобрение за позволените услуги извън одита	Оценка на заплахите за независимостта и приложените предпазни мерки от регистрирания одитор за намаляване на тези заплахи преди одобряване на услуги извън одита. Всички позволени услуги изискват предварително одобрение от одитния комитет. КПНРО, както и управителните, и надзорните органи, се уведомяват за всяко одобрение в 7-дневен срок от датата на решението.
Издаване на насоки и политики	Издават насоки и подходящи политики относно услугите, които може да са позволени.
Назначаване на задължителни одитори	Оценяват и препоръчват назначаването на регистрирани одитори. Одитният комитет е отговорен за процедури и препоръки за избора на регистрирани одитори.
Продължаване на срока за изпълнение на одит във връзка със задължителната ротация	Препоръчват продължаването на одиторския ангажимент само ако е подходящо. Максималният първоначален период може да бъде продължаван при определени условия само ако одитният комитет препоръча на общото събрание на акционерите, че ангажиментът трябва да се поднови, и това предложение се приеме.
Следи за независимостта на одитора	Регистрираният одитор трябва да потвърждава всяка година писмено пред одитния комитет своята независимост от одитираното предприятие и да дискутира всяка заплаха за независимостта си, както и приложените предпазни мерки.
Надзор над процеса на финансово отчитане и вътрешната контролна система и управление на риска	Наблюдава процеса на финансово отчитане и предоставя препоръки и предложения, за да се гарантира неговата ефективност. Наблюдава ефективността на вътрешната контролна система, на системата за управление на риска и на дейността по вътрешния одит по отношение на финансовото отчитане в одитираното предприятие.
Отчитане	Отчита дейността си пред органа по назначение. Изготвя и представя на КПНРО в срок до 30 юни годишен доклад за дейността си.

Членовете на одитния комитет се избират от Общото събрание на акционерите или съдружниците по предложение на председателя на УС или НС или СД или на управителя. За членове могат да се избират и членове на надзорния орган на предприятието или членове на управителния орган, които не са изпълнителни членове на органите на управление. Поне един от членовете на одитния комитет трябва да има поне 5 години професионален стаж в областта на счетоводството или одита. Мнозинството от членовете трябва да са независими от ПОИ – това се установява с писмена декларация. Общото събрание на акционерите или съдружниците одобрява статут на одитния комитет, в който се определят неговите функции, права и отговорности по отношение на финансовия одит, вътрешния контрол и вътрешния одит, както и взаимоотношенията му с органите на управление.

Съвместен одит

Промените ще засегнат
застрахователи,
презастрахователи,
пенсионноосигурителни
дружества и фондове и
кредитни институции.

- Въвежда се изискване за съвместен одит от две одиторски дружества за застрахователите, презастрахователите, пенсионноосигурителните дружества и кредитните институции.
- Тези дружества избират одиторите си след предварително съгласуване със съответния регулатор – Комисията за финансов надзор (КФН) или Българската народна банка (БНБ).
- Критериите за съгласуване на избора на одитори се приемат от съответния регулатор (КФН или БНБ), съгласувано с КПНРО.

Задължителна ротация на регистрираните одитори на ПОИ

Ротацията на регистрираните одитори ще засегне всички предприятия от обществен интерес.

- Регистриран одитор, който извършва задължителен одит на ПОИ, се оттегля след 7 поредни години и не може да изпълнява ангажименти за одит в продължение на 4 години от оттеглянето си.
- За регистрирания одитор – физическо лице, назначен от одиторското дружество като отговорен за одита, ограниченията са 4 поредни години, като след това не може да изпълнява тази роля за 3 години след оттеглянето си.
- Не е предвидена възможност за продължаване на максималния срок чрез тръжна процедура (за разлика от допустимите възможности в Регламент (ЕС) 537/2014).
- Всяко ПОИ от ЕС, което е член на група, ще трябва да прилага правилата за ротация, приложими в страната – членка, в която е базирано. Ако предприятие – майка от ЕС има дъщерни предприятия извън ЕС, то те не са в обхвата на изискванията за ротация на одитора.
- Началото на броене на продължителността започва от годината, когато е поет първият одиторски ангажимент за задължителен финансов одит през съответния период.
- Според Преходните и заключителните разпоредби на ЗНФО, ако регистриран одитор е предоставял към 16 юни 2014 г. услуги за задължителен финансов одит в продължение на:
 - 20 или повече последователни години, предприятието не може да приеме или продължи одита с този одитор, считано от 17 юни 2020 г.
 - 11 и повече години, но по-малко от 20 последователни години, предприятието не може да приеме или продължи одита с този одитор, считано от 17 юни 2023 г.
 - по-малко от 11 последователни години, предприятието може да приеме или продължи одита с този одитор до достигане на максималната продължителност по новия закон – 7 поредни години.

[Таблица за ротация на регистрирани одитори на ПОИ](#)
илюстрира преходните изисквания за ротация.

Забранени услуги

Определени услуги не може да се предоставят от одитора на ПОИ.

Одиторът може да предоставя позволени услуги извън одита след одобрението на одитния комитет, за което регистрираният одитор уведомява КПНРО в 7-дневен срок от датата на получаване на одобрението. Одитният комитет също има задължение да уведоми КПНРО за даденото одобрение в 7-дневен срок от датата на решението.

Регистриран одитор, който извършва задължителен одит на ПОИ, и членовете на мрежа, към която принадлежи, не могат да предоставят пряко или непряко на одитираното предприятие, на предприятието – майка или на дъщерните му предприятия в рамките на Съюза:

- а) данъчни услуги, с изключение на данъчни консултации при условие, че те не оказват влияние или оказват несъществено влияние поотделно или общо върху одитираните финансови отчети; прогнозата за влиянието е документирана изчерпателно в допълнителния доклад за одитния комитет; и изискванията за независимост се спазват;
- б) услуги, които предполагат каквото и да участие в управлението или вземането на решения на одитираното предприятие;
- в) воденето на счетоводство и изготвянето на счетоводна документация и на финансови отчети;
- г) услуги, свързани с работната заплата;
- д) разработване и внедряване на процедури за вътрешния контрол или за управлението на риска, свързани с подготовката и/или контрола на финансовата информация или разработване и внедряване на системи за информационни технологии в областта на финансите;
- е) услуги по остойностяване, включително остойностяване, извършено във връзка с актюерски услуги или услуги за подпомагане при уреждането на спорове;
- ж) правни услуги във връзка с предоставяне на консултации от общ характер; водене на преговори от името на одитираното предприятие; и адвокатски услуги при разрешаването на спорове;
- з) услуги, свързани с функцията за вътрешен одит на одитираното предприятие;
- и) услуги, свързани с финансирането, структурата и разпределението на капитала и инвестиционната стратегия на одитираното предприятие, с изключение на предоставянето на услуги по изразяване на сигурност по отношение на финансовите отчети, като изготвянето на писма за подкрепа във връзка с издаваните от одитираното предприятие проспекти;
- й) предлагане, търгуване или поемане на дялове в одитираното предприятие;
- к) услуги в областта на човешките ресурси.

Ограничения във възнагражденията за услуги извън одита

**Таван на
възнагражденията
за позволени услуги
извън одита
– до 70% от
одиторските
възнаграждения.**

**Допълнителни
изисквания, ако
одиторът получава
от дадено ПОИ
повече от 15% от
общата сума на
възнагражденията си.**

- Когато в продължение на 3 или повече последователни финансови години регистриран одитор предоставя на одитирано от него ПОИ, на негово предприятие – майка или на дъщерните му предприятия разрешени услуги извън одита, общата сума на възнагражденията за тези услуги се ограничава до 70% от средната сума на възнагражденията през последните 3 последователни години за задължителен одит на одитираното предприятие и, когато е приложимо, на неговото предприятие – майка, дъщерните му предприятия и консолидираните финансови отчети на тази група предприятия. Ограничението не се прилага за услуги извън одита, които са различни от забранените и се изискват по закон.
- Когато възнаграждения, платени от ПОИ през всяка от последните 3 последователни години, надхвърлят 15% от общата сума на възнагражденията, получени от регистрирания одитор, или когато е приложимо от одитора на групата, извършващ задължителния одит, съответният одитор съобщава това на одитния комитет и обсъжда с него заплахите за независимостта и предприетите предпазни мерки. В този случай одитният комитет преценява дали одиторският ангажимент трябва да бъде подложен на преглед за контрол на качеството от определен от одитния комитет друг регистриран одитор преди да бъде издаден одиторският доклад. Когато тези обстоятелства продължават, одитният комитет решава дали регистрираният одитор може да продължи да извършва задължителен одит през допълнителен период, който е ограничен до 2 години.

Надзор над одитните комитети

КПНРО

осъществява надзор
върху дейността на
одитните комитети
в предприятията от
обществен интерес.

При извършване на инспекция или разследване КПНРО има право да изисква в определени от нея срокове от:

- Физически и юридически лица извън инспектирания или разследвания регистриран одитор – предоставянето на заверени копия на документи, сведения и справки, свързани с инспекцията или разследването;
- Одитните комитети – предоставянето на заверени копия на документи, справки и друга информация, свързана с правомощията на КПНРО.

При установяване в резултат на инспекция или разследване на пропуски и нарушения КПНРО може, освен да наложи санкции върху съответния регистриран одитор, да предложи на орган, който упражнява надзор върху дейността на ПОИ, да наложи забрана на член на негов управителен орган за срок до 3 години да упражнява своите функции, като съответният орган, упражняващ надзор, уведомява КПНРО за предприетите мерки в разумен срок.

Одиторът е задължен да предоставя допълнителен доклад на одитния комитет.

- Одиторският доклад за ПОИ е в различен формат – освен други промени, от 1 януари 2017 г. трябва да включва и описание на ключови одиторски въпроси.
- Регистрираният одитор задължително изготвя и представя на одитния комитет допълнителен доклад (в допълнение на одиторския доклад). Това се прилага и за одитора на групата – предоставя се допълнителен доклад на одитния комитет на предприятието – майка. При поискване от компетентен орган, осъществяващ надзор над ПОИ, регистрираният одитор представя незабавно съответния допълнителен доклад.
- При извършване на задължителен одит в ПОИ регистрираният одитор е длъжен да информира ръководството и одитния комитет на предприятието за всички обстоятелства, които са или биха накърнили неговата независимост при изпълнение на одиторския ангажимент.
- Одиторът на ПОИ е длъжен да докладва своевременно на съответния надзорен орган на предприятието и на КПНРО всяка информация, която е предизвикала или може да предизвика една от следните последици:
 - Съществено нарушение на нормативните разпоредби, които определят условията за лицензиране или които уреждат по-конкретно осъществяването на дейности от ПОИ;
 - Съществена заплаха или съмнение за продължаване на дейността на ПОИ;
 - Отказ от одиторско мнение, отрицателно или квалифицирано одиторско мнение.

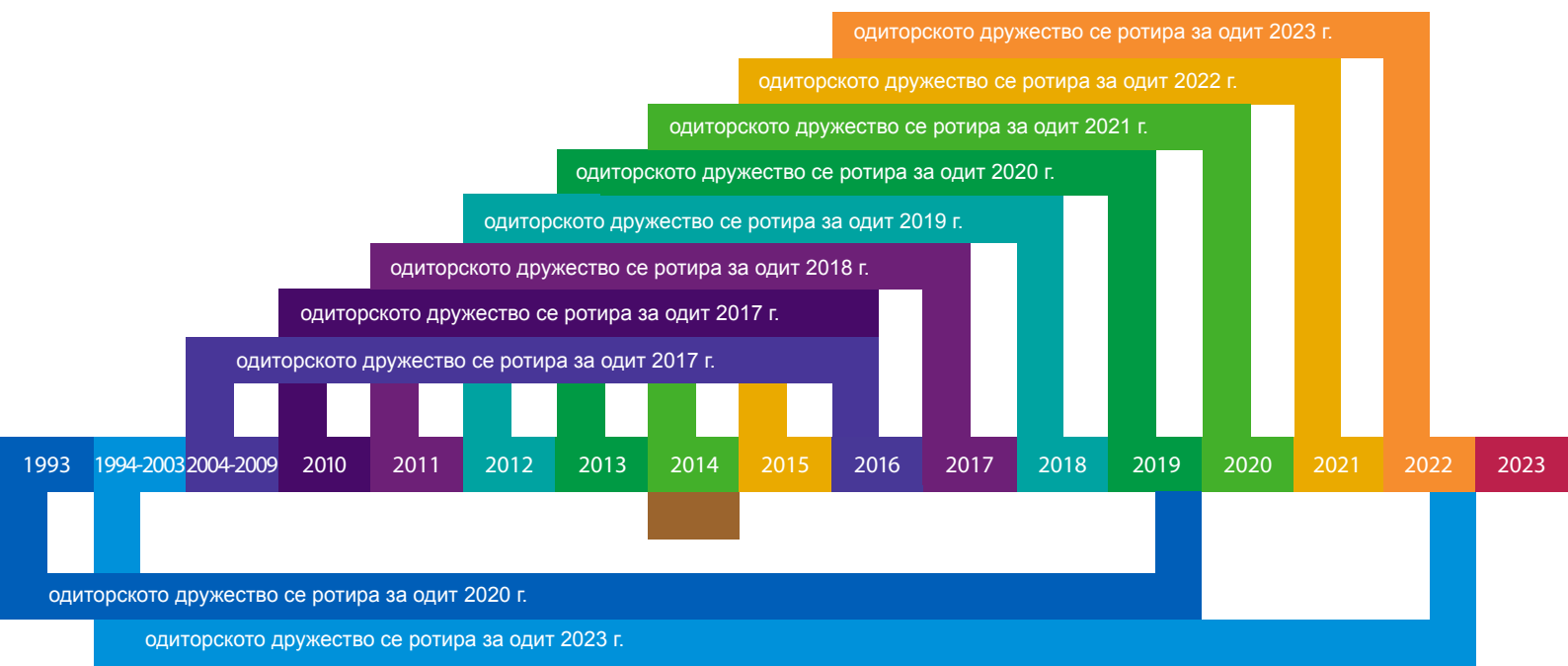
Промени, засягащи всички предприятия

Забраняват се ограничителни клаузи при избор на одитор.

Въвеждат се ограничения за заемане на длъжност след приключване на задължителен финансов одит.

- Нов термин: вместо досегашния термин „специализирано одиторско предприятие“ вече ще се използва „одиторско дружество“.
- Разграничаване на видовете одит – задължителен (изисква се по закон или от правото на ЕС) и доброволен (различен от задължителния).
- Забраняват се договорни клаузи за ограничение на избора на одитор до определени категории или списъци на одитори. Такива клаузи са нищожни.
- Регистриран одитор, който е избран и с когото има подписано писмо за ангажимент, може да бъде освободен предсрочно само при наличието на основателни причини. При такива случаи одитираното предприятие и регистрираният одитор уведомяват писмено в 7-дневен срок КПНРО и Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС), като посочват основанията за това. При одит на ПОИ се уведомяват и съответните органи с регулативни и надзорни правомощия по отношение на дейността на одитираното предприятие.
- Въвеждат се ограничения при заемане на длъжност след приключване на задължителен финансов одит. Регистрирани одитори – физически лица, отговорните одитори, както и всички служители, съдружници или други физически лица, участвали при изпълнението на съответния задължителен финансов одит, не могат да бъдат назначавани в одитирано предприятие преди изтичането на поне 1 година, а при одит на ПОИ – 2 години, от датата на приключване на одита на следните длъжности:
 1. Ръководна длъжност;
 2. Член на одитен комитет или орган, изпълняващ функции на одитен комитет;
 3. Член на управителен или надзорен орган.

Таблица за ротация на регистрирани одитори на ПОИ

* Броенето на годините започва от началото на първата одитирана година.

Контакти

Цветелина Колева

Ръководител направление "Одит"

Тел: +359 2 9697 402

Факс: +359 2 9800 458

tkoleva@kpmg.com

Драгомир Вучев

Директор

Тел: +359 2 9697 409

Факс: +359 2 9800 458

dvuchev@kpmg.com

КПМГ България ООД

бул. „България“ 45/А

1404 София

Тел.: +359 (2) 9697 300

Факс: +359 (2) 9697 878

bg-office@kpmg.com

kpmg.com/bg

kpmg.com/bg

Информацията, съдържаща се тук, е от общ характер и не се отнася до конкретно състояние на никое лице или дружество. Независимо, че полагаме усилия за представяне на точна и навременна информация, не може да се гарантира точността на данните към датата на получаването им или точността им в бъдеще. Не следва да се предприемат действия въз основа на тази информация, без съответен професионален съвет след пълно проучване на конкретната ситуация.

© 2016 КПМГ България ООД, българско дружество с ограничена отговорност и фирма-членка на КПМГ мрежата от независими фирми-членки, асоциирани с КПМГ Интернешънъл Кооператив („КПМГ Интернешънъл“), швейцарско юридическо лице. Всички права запазени.

Името и логото на KPMG са регистрирани търговски марки или търговски марки на КПМГ Интернешънъл.